

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ 26

26Z ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ

- 26-1** Να ορισθούν τα ακόλουθα:
(α) έκλυση	(ζ) παράγοντας εκλεκτικότητας
(β) κινητή φάση	(η) ύψος πλάκας
(γ) στατική φάση	(θ) διαμήκης διάχυση
(δ) σταθερά κατανομής	(ι) διάχυση περιδίνησης
(ε) χρόνος κατακράτησης	(ια) διαχωριστική ικανότητα στήλης
(στ) παράγοντας κατακράτησης	(ιβ) υγρό έκλυσης
- 26-2** Να περιγραφεί το πρόβλημα της συνολικής έκλυσης.
- 26-3** Ποιες μεταβλητές οδηγούν στη διεύρυνση των ζωνών;
- 26-4** Ποια είναι η διαφορά μεταξύ των χρωματογραφιών αερίου-υγρού και υγρού-υγρού;
- 26-5** Ποια είναι η διαφορά μεταξύ των χρωματογραφιών υγρού-υγρού και υγρού-στερεού;
- 26-6** Ποιες μεταβλητές είναι πιθανόν να επηρεάσουν την τιμή α για ένα ζεύγος αναλυτών;
- 26-7** Πώς μπορεί να ρυθμισθεί ο παράγοντας κατακράτησης μιας ουσίας;
- 26-8** Περιγράψτε μια μέθοδο για τον προσδιορισμό του αριθμού των πλακών μιας στήλης.
- 26-9** Ποια είναι η επίδραση της διακύμανσης της θερμοκρασίας στα χρωματογραφήματα;
- 26-10** Γιατί το ελάχιστο σε ένα διάγραμμα ύψους πλάκας-ταχύτητας ροής εμφανίζεται σε χαμηλότερες ταχύτητες ροής στην υδροχρωματογραφία σε σχέση με την αεριοχρωματογραφία;
- 26-11** Τί είναι η βαθμιδωτή έκλυση;
- 26-12** Για μια στήλη υδροχρωματογραφίας είναι γνωστά τα ακόλουθα δεδομένα:
μήκος πληρωμένης στήλης	25,7 cm
ταχύτητα ροής	0,313 mL/min
V_M	1,37 mL
V_S	0,164 mL

Ένα χρωματογράφημα μίγματος των ουσιών A, B, C και D παρέχει τα ακόλουθα δεδομένα:

Ουσία	Χρόνος κατακράτησης, min	Εύρος βάσης κορυφής (W), min
Μη κατακρατούμενη	3,1	–
A	5,4	0,41
B	13,3	1,07
C	14,1	1,16
D	21,6	1,72

Να υπολογισθούν:

- (α) Ο αριθμός των πλακών από κάθε κορυφή.
- (β) Η μέση τιμή και η τυπική απόκλιση του N .
- (γ) Το ύψος πλάκας της στήλης.
- 26-13** Από τα δεδομένα του Προβλήματος 26-12 να υπολογισθούν για κάθε ουσία (A, B, C και D):

- (α) Ο παράγοντας κατακράτησης.
 (β) Η σταθερά κατανομής.
- 26-14** Από τα δεδομένα του Προβλήματος 26-12 να υπολογισθούν για τις ουσίες B και C:
 (α) Η διαχωριστική ικανότητα.
 (β) Ο συντελεστής εκλεκτικότητας.
 (γ) Το απαιτούμενο μήκος στήλης για επίτευξη διαχωριστικής ικανότητας ίσης προς 1,5.
 (δ) Ο απαιτούμενος χρόνος για τον διαχωρισμό των B και C με διαχωριστική ικανότητα ίση προς 1,5.
- 26-15** Από τα δεδομένα του Προβλήματος 26-12 για τις ουσίες C και D, να υπολογισθούν:
 (α) Η διαχωριστική ικανότητα.
 (β) Το απαιτούμενο μήκος στήλης για επίτευξη διαχωριστικής ικανότητας ίσης προς 1,5.
- 26-16** Τα ακόλουθα δεδομένα ελήφθησαν με χρωματογραφία αερίου-υγρού με μια πληρωμένη στήλη μήκους 40 cm:

Ουσία	t_R , min	$W_{1/2}$, min
Αέρας	1,9	–
Μεθυλοκυκλοεξάνιο	10,0	0,76
Μεθυλοκυκλοεξένιο	10,9	0,82
Τολουόλιο	13,4	1,06

Να υπολογισθούν:

- (α) Ο μέσος αριθμός θεωρητικών πλακών από τα δεδομένα.
 (β) Η τυπική απόκλιση του μέσου αριθμού του (α).
 (γ) Το μέσος ύψος πλάκας της στήλης.
- 26-17** Από τα δεδομένα του Προβλήματος 26-16 να υπολογισθεί η διαχωριστική ικανότητα για τα:
 (α) Μεθυλοκυκλοεξένιο και μεθυλοκυκλοεξάνιο.
 (β) Μεθυλοκυκλοεξένιο και τολουόλιο.
 (γ) Μεθυλοκυκλοεξάνιο και τολουόλιο.
- 26-18** Εάν ήταν επιθυμητή μια διαχωριστική ικανότητα ίση προς 1,5 για τη διάκριση μεθυλοκυκλοεξανίου και μεθυλοκυκλοεξένιου (Πρόβλημα 26-16),
 (α) Πόσες πλάκες θα χρειαζόνταν;
 (β) Ποιο θα έπρεπε να είναι το μήκος της στήλης εάν γινόταν χρήση του ίδιου υλικού πλήρωσης;
 (γ) Ποιος θα ήταν ο χρόνος κατακράτησης για το μεθυλοκυκλοεξένιο για τη στήλη του Προβλήματος 26-16β;
- 26-19** Εάν οι τιμές των V_S και V_M για τη στήλη του Προβλήματος 26-16 ήσαν 19,6 και 62,6 mL, αντίστοιχα, και η μη κατακρατούμενη κορυφή αέρα εμφανιζόταν μετά από 1,9 min, να υπολογισθούν:
 (α) Ο παράγοντας κατακράτησης κάθε μίας από τις τρεις ενώσεις.
 (β) Η σταθερά κατανομής για κάθε μία από τις τρεις ενώσεις.
 (γ) Ο παράγοντας εκλεκτικότητας για τα μεθυλοκυκλοεξάνιο και μεθυλοκυκλοεξένιο.
 (δ) Ο παράγοντας εκλεκτικότητας για τα μεθυλοκυκλοεξένιο και τολουόλιο.
- 26-20** Ποιες είναι οι μεταβλητές που οδηγούν (α) σε διεύρυνση των ζωνών και (β) στον διαχωρισμό των ζωνών.
- 26-21** Ποια θα ήταν η επίδραση στη χρωματογραφική κορυφή, εάν η εισαγωγή του δείγματος γινόταν με πολύ αργό ρυθμό;

- 26-22** Από πειράματα είναι γνωστό ότι οι σταθερές κατανομής των ουσιών Μ και Ν μεταξύ ύδατος και εξάνιου ($K = [M]_{\text{H}_2\text{O}}/[M]_{\text{εξάν.}}$) είναι 6,01 και 6,20. Οι δύο ουσίες διαχωρίζονται με έκλυση με εξάνιο σε μια στήλη πληρωμένη με πηκτή (gel) πυριτίας στην οποία έχει προσροφηθεί ύδωρ. Ο λόγος V_S/V_M για την πλήρωση είναι 0,422.
- (α) Να υπολογισθεί ο παράγοντας κατακράτησης για κάθε ουσία.
 (β) Να υπολογισθεί ο παράγοντας εκλεκτικότητας.
 (γ) Πόσες πλάκες χρειάζονται για να επιτευχθεί διαχωριστική ικανότητα 1,5;
 (δ) Ποιο μήκος στήλης χρειάζεται εάν το ύψος πλάκας του υλικού πλήρωσης είναι $2,2 \times 10^{-3}$ cm;
 (ε) Εάν χρησιμοποιηθεί ταχύτητα ροής 7,10 cm/min, πόσος χρόνος θα χρειασθεί για την έκλυση και των δύο ουσιών;
- 26-23** Να επαναληφθούν οι υπολογισμοί του Προβλήματος 26-22 για $K_M = 5,81$ και $K_N = 6,20$.
- 26-24** Οι σχετικές επιφάνειες κορυφών αεριοχρωματογραφήματος μίγματος οξικού μεθυλεστέρα, προπιονικού μεθυλεστέρα και *n*-βουτυρικού μεθυλεστέρα ήσαν 17,6, 44,7 και 31,1, αντίστοιχα. Να υπολογισθεί η επί τοις εκατό περιεκτικότητα σε κάθε ουσία, εάν η αντίστοιχες τιμές των σχετικών αποκρίσεων του ανιχνευτή ήσαν 0,65, 0,83 και 0,92.
- 26-25** Στον επόμενο πίνακα δίνονται οι σχετικές επιφάνειες πέντε αεριοχρωματογραφικών κορυφών κατά τον διαχωρισμό πέντε στεροειδών. Επίσης δίνονται και οι αντίστοιχες σχετικές αποκρίσεις του ανιχνευτή. Να υπολογισθεί η επί τοις εκατό περιεκτικότητα κάθε συστατικού στο μίγμα.

Στεροειδές	Σχετική επιφάνεια κορυφής	Σχετική απόκριση ανιχνευτή
Δεϋδροεπιανδροστερόνη	27,6	0,70
Οιστραδιόλη	32,4	0,72
Οιστρόνη	47,1	0,75
Τεστοστερόνη	40,6	0,73
Οιστριόλη	27,3	0,78